

РОЗДІЛ I. МОВОЗНАВСТВО

УДК 811.161.2'373.611:39]:82.09-31

DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2024-2-1>

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЕТНОКОНЦЕПТУ «УКРАЇНА» В ПОВІСТІ М. ОТТОВА «І БЛАГОСЛОВЕН БУДЕ»

Зубець Н. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0003-0498-9736
zubetsno@gmail.com*

Гушан А. М.

*студентка магістратури філологічного факультету
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
gushananna1011@gmail.com*

Ключові слова: *етноконцепт,
художній макроконцепт,
мовна картина світу, ядро
і периферія концепту,
мікроконцепт.*

У статті йдеться про інтенсивний розвиток когнітивної лінгвістики, основною одиницею якої є концепт. На основі аналізу праць провідних українських лінгвоконцептологів сформульовано робоче визначення етноконцепту як семантичної категорії, яка є логічною структурою, що вербалізує індивідуальні й національні уявлення, асоціації, охоплює значення і смисли концептуальної картини світу окремих мовців і спільнот; указано на ознаки етноконцепту, як-от: всеохопність, логічність, змінність, динамічність структури та тісний зв'язок з іншими концептами; розглянуто один із базових конструктів – концепт «Україна» на прикладі художнього тексту, який дає змогу читачеві заглибитися в мовний топос твору, розглянути універсальні й унікальні закономірності вживання мовних одиниць. Джерелом фактичного матеріалу слугувала повість рівненського письменника М. Оттова «І благословен буде», присвячена воїнам УПА (Української повстанської армії) як представникам української лінгвокультури, які боролися за визволення України від німецько-фашистських і комуністсько-радянських окупантів на теренах Рівненської і Тернопільської областей упродовж 40-х і на початку 50-х років минулого століття. Встановлено, що цей просторовий художній макроконцепт представлено як феномен мовної картини світу воїнів-українців. Мовні репрезентанти концептуального змісту простежено на прикладі 250 фіксацій упорядкованих знань про конкретний об'єкт, виокремлених у творі шляхом встановлення значень лексем-маркерів і взаємодії понять «відданість», «віра», «зрада», «смерть», «біль», «любов», «слава», асоціативних зв'язків і уявлень про світ через образи. Концепт «Україна» представлений у повісті географічним, політичним, релігійним складниками. Ядерна концептоназва-етнонім «Україна» доповнена мікроконцептами «Батьківщина» і «мала батьківщина», «держава», «простір».

IMPLEMENTATION OF THE ETHNOCONCEPT “UKRAINE” IN THE STORY BY M. OTTOV “AND WILL BE BLESSED”

Zubets’ N. O.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0003-0498-9736
zubetsno@gmail.com*

Hushan A. M.

*Master’s Student
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
gushananna1011@gmail.com*

Key words: *ethnoconcept, artistic macroconcept, language picture of the world, core and periphery of the concept.*

The article describes the intensive development of cognitive linguistics, the main unit of which is the concept. Based on the analysis of the works of leading Ukrainian linguistic conceptualists, a working definition of the ethnoconcept as a semantic category was formulated. It is defined as a logical structure that verbalizes individual and national ideas, associations, and encompasses the meanings and senses of the conceptual picture of individual speakers’ and communities’ world. In the article such features of the ethnoconcept are pointed out, as comprehensiveness, logic, changeability, dynamic structure and close connection with other concepts. One of the basic constructs – the concept “Ukraine” is reviewed on the example of a literary text, which allows the reader to delve into the linguistic topos of the work, to consider the universal and unique patterns of language units’ usage.

The source of the factual material is the novel by Rivne writer M. Otto “And Will Be Blessed”, dedicated to the soldiers of the UPA (Ukrainian Insurgent Army) as representatives of Ukrainian linguistic culture, who fought for the liberation of Ukraine from the German-fascist and Communist-Soviet occupiers in Rivne and Ternopil regions during the 1940s and early 1950s years of the last century.

It has been established that this spatial artistic macro-concept is represented as a phenomenon of the language picture of the world of Ukrainian soldiers. Linguistic representatives of the conceptual content are traced on the example of 250 fixations of ordered knowledge about a specific object, which are highlighted in the work by establishing the values of lexeme-markers and the interaction of such concepts, as “devotion”, “faith”, “betrayal”, “death”, “pain”, “love”, “glory”, associative ties and ideas about the world through images. The concept “Ukraine” is represented in the novel by geographical, political, and religious components. The core conceptual name-ethnonym “Ukraine” is complemented by the micro-concepts “Motherland” and “small homeland”, “state”, “space”.

Антропоцентричний підхід посідає центральне місце в сучасному мовознавстві, стимулюючи інтенсивний розвиток когнітивної лінгвістики, яка фокусується на вивченні ментальних процесів, що супроводжують сприйняття, осмислення та пізнання реальності, аналізуючи форми й типи

ментальних репрезентацій. Упорядкування інформації, накопичення досвіду відбувається в концепті – «мінімальній структурній одиниці знання» [Мартинюк, 2011, с. 38].

Науковці Л. Голубовська, В. Жайворонок, В. Іващенко, В. Кононенко, Л. Лисиченко, А. При-

ходько, В. Ужченко, О. Селіванова, Н. Шарманова, праці яких є базовими для лінгвоконцептології та її підрозділів (етно-, художня концептологія), поки що не сформулювали загальної типології та остаточного визначення ключового поняття, однак визнають, що внутрішня форма слова та втілена в ній екстралінгвістична дійсність містять унікальне світобачення українського народу і знаходять відображення в національно орієнтованій одиниці, що інтегрує семантику слова та досвід певного етносу, – етноконцепті. Цей конструкт виокремлюють за критерієм належності концепту суб'єктові концептуалізації [В. Іващенко, 2004; О. Селіванова, 2008], він є сполучною ланкою між мовою та етносом і має всеохоплювальну, логічну, змінну, динамічну структуру та тісний зв'язок з іншими концептами.

З-поміж етнокультурних, національно і культурно маркованих різновидів чільне місце посідає концепт «Україна». Розглянувши його як фрагмент когнітивного освоєння Всесвіту, Н. Шарманова стверджує: «Концепт *Україна* позначений найвищим ступенем етноцентричності і становить національний духовний макроконцепт» [Шарманова, 2008, с. 60]. Про це свідчать дослідження означеного концепту на прикладі текстів фольклорних (Ю. Собора, Т. П'ятковська), публіцистичних (І. Брага, А. Задорожна, Л. Хавалджи), художніх (Е. Боєва, В. Калашник, А. Варинська, І. Хоменська).

Актуальність нашого дослідження вбачаємо у прискіпливій увазі до процесів, що відбуваються в семантиці художнього тексту через вербальні знаки-коди – етноконцепти, які сформовує у творі письменник, щоб представити своїх героїв найширшому загалу.

Об'єктом дослідження виступає просторовий макроконцепт як феномен мовної картини світу воїнів-українців на прикладі повісті «І благословен буде» рівненського письменника Миколи Оттова [Оттов, 2007]. Семантичну структуру тексту твору формують концепти «Україна», «Земля» і «Бог», які його інтерпретують, створюють підтекстові смисли [Зубець, Гушан, 2024]. Стрижнем художнього цілого, який яскраво й точно відображає специфіку колективної свідомості, постає як багатовимірне та складне утворення, є концепт «Україна».

Мета розвідки полягає у встановленні поняттєво-ціннісного змісту й будови етнокультурної константи – концепту «Україна» в мовній свідомості таких представників української лінгвокультури, як воїни УПА, члени їхніх родин і земляки, актуалізованого в названому творі; визначенні особливостей його вербалізації.

У нашому дослідженні концепт витлумачуємо як семантичну категорію, яка є логічною струк-

турою, що вербалізує індивідуальні й національні уявлення, асоціації, охоплює значення і смисли концептуальної картини світу окремих мовців і спільнот. Мовні репрезентанти концептуального змісту простежено на прикладі 250 фіксацій упорядкованих знань про конкретний об'єкт, виокремлених у творі шляхом встановлення значень лексем-маркерів і взаємодії понять «відданість», «віра», «зрада», «смерть», «біль», «любов», «слава», асоціативних зв'язків і уявлень про світ через образи. Концепт «Україна» представлений у повісті географічним, політичним, релігійним складниками.

Становлення національної самобутності, формування морального досвіду, цінностей добре простежується у творах про історичне минуле України, визначні постаті, зокрема й ті, що тривалий час замовчувалися, приховувалися, як-от діяльність політичної сили ОУН-УПА, яка відіграла помітну роль в українській історії середини ХХ століття, борючись за створення самостійної соборної Української держави, проте до якої в суспільстві ще й зараз існує неоднозначне ставлення. Художня література дає змогу читачеві заглибитися в мовний топос твору, розглянути універсальні й унікальні закономірності вживання мовних одиниць.

Український прозаїк, публіцист, член Національної спілки письменників України, лауреат кількох літературно-мистецьких премій і конкурсів Микола Оттов (народився 1946 р.) у своїй публіцистиці, новелах, оповіданнях, повістях, романах пише переважно на тему боротьби ОУН-УПА за визволення України від німецько-фашистських і комуністсько-радянських окупантів на теренах Рівненської і Тернопільської областей упродовж 40-х і на початку 50-х років минулого століття. Сюжет для свого трагіко-ліричного твору «І благословен буде» письменник узяв із життя, зустрічаючись з учасниками та свідками тих подій, слухаючи їхні розповіді, у яких згадувалися топонімічні назви: Полісся, Бучач, Дубно, Ужинецький і Майданський ліси, Красна гора, Обгів, Грядки. Т. Врублевська зауважує: «У художній прозі концепти-власні географічні назви відображають авторське осмислення дійсності, своєрідність соціально-історичного, культурного, інтелектуального досвіду соціуму, мову регіону, указують на просторово-часові координати літературного твору» [Врублевська, 2018, с. 65].

У присвяті до роману «І благословен буде» М. Оттова зазначається: «Воякам УПА присвячується...», а тому варто зважати на політичний контекст і опис ментальної дійсності, яку вербалізує етноконцепт «Україна». У творі ядерну концептоназву-етнонім «Україна» сприймаємо в таких мікроконцептах, як «Батьківщина» і «мала батьківщина», «державна», «простір».

Мікроконцепт «Батьківщина» розгортається в етнонімі «Україна». Україна – це не лише географічна чи політична одиниця, а й духовна цінність, яка потребує захисту та відданості, символізуючи моральний обов'язок і прагнення до героїзму на благо рідної землі. Це підтверджує висловлювання одного з оунівців: «...не жалкував, давно був готовий, ні хвилини не сумнівався у вибраному шляху. Бажав одного, як гідніше віддати життя за **неньку-Україну**. Твердість духу не покидала хлопця» [Оттов, 2007, с. 22]. У цьому висловлюванні прикладка *ненька* вказує на тісний зв'язок між особистістю та національною спільнотою, де країна виступає як символ матері, заради якої людина готова здійснити самопожертву. Образ України як матері є поширеним у фольклорі, літературі й культурному світогляді українців, де він є нагадуванням про вічний обов'язок перед Батьківщиною.

Один із персонажів повісті – Григорій Вовк – на рівні етносвідомості палко захищав рідну землю, натякаючи на тісний зв'язок з етнічним корінням та історико-культурною спадщиною: «*Необачне слово, сказане кимось, в якому проглядалася крихітна неповага до **України**, сприймав як особисту, мало не кровну образу*» [Оттов, 2007, с. 8]. В етноконцепті «Україна» поєднується особистісне та колективне значення з елементами національної гордості й емоційної прив'язаності. Для Вовка Україна є втіленням національної ідентичності, яка є не лише частиною суспільного буття, а й глибоко вкоріненою у внутрішній світ людини цінністю, яка визначає її реакції та сприйняття навколишнього. Для вісімнадцятирічного Федя Україною була рідна домівка, родина, господарство: «*Ми знаємо, за що боремося: відібрана земля наша, викорчувана, як непотрібне бадилля, та викинута в неволю рідня*» [Оттов, 2007, с. 7].

Етнонім «Україна» містить індивідуальний рівень визначення картини світу: «*Миттєво відходив, якщо його перепрошували: “Грицю, присягаюся, що люблю **Україну** не менше, як ти!”*» [Оттов, 2007, с. 8]. Україна в цьому контексті постає як об'єкт любові й поваги, що пов'язує індивідів, утверджуючи почуття взаєморозуміння та лояльності. Перепрошування, підкріплене клятвою в любові до України, має для хлопця особливе значення, оскільки демонструє глибину національної прив'язаності й готовність рідних і односельців розділити його цінності. Цей акт не тільки символізує відданість Батьківщині, але й слугує своєрідним мостом для відновлення гармонії у взаєминах. Отже, етнонім «Україна» є сакральним об'єктом, довіра до якого дає змогу налагодити порушену комунікацію і відновити емоційну рівновагу між людьми.

Міркування вояка «*За одне вдячний Ксені, що навчила по-справжньому любити **Україну** і в ОУН дорогу вказала*» [Оттов, 2007, с. 11] репрезентує глибоко усвідомлене, ідеологічне й особистісне почуття відданості, що передбачає боротьбу за національну свободу та ідеали. У цьому контексті Україна сприймається як духовний та ціннісний орієнтир, навколо якого формуються особистісні переконання й готовність до активної участі в національному русі. Абревіатура *ОУН* у реченні підсилює концепт «Україна», надаючи йому виміру патріотизму й організованої національної боротьби. Любов до рідної землі розуміється не як почуття, а як усвідомлена готовність до активної дії стосовно захисту ідеалів нації. Україна стає значущим особистісним і громадянським обов'язком, де любов і відданість проявляються через політичну та національну активність, яка потребує дисципліни, стійкості й готовності до самопожертви заради спільного блага.

Україна сприймається не тільки як держава, але і як культурний та історичний символ, що постійно перебуває під загрозою в умовах зовнішнього втручання. Образ Соборної України відображає сумний досвід невдачі в досягненні незалежності, який залишив глибокий слід у національній пам'яті.

Цінною є характеристика етноконцепту «Україна» як такого, що відображає місце історичних трагедій, які несуть у собі глибоку культурну пам'ять про страждання і втрати: «*Від нашестя татар земля **України** західної не бачила таких поборів, такого глуму над працюючим людом, такого вселенського страху*» [Оттов, 2007, с. 57]. Образ України підкреслює тяглість боротьби української нації за виживання та гідність. Україна ж є місцем випробувань, носієм колективного досвіду спротиву.

Національна самоідентичність проявляється в символічному значенні мікроконцепту «держава». Письменник відсилає до політичних контекстів, зокрема часів Богдана Хмельницького: «*Зверніть увагу, друзі! У той страшний час ніхто не допоміг **Україні***» [Оттов, 2007, с. 12]. Лексема «Україна» символізує вразливу націю, яка, залишившись без зовнішньої підтримки, опинилася у становищі, що потребує власної стійкості та здатності до самозахисту.

Географічне положення України в центрі Європи посилює символічне значення країни як стратегічно важливої частини європейського простору, що підкреслює її зв'язок з європейською культурною та політичною спільнотою ще з часів козацтва: «*В центрі Європи постала могутня, вільна держава **Україна**, з найсильнішим військом на континенті*» [Оттов, 2007, с. 13].

Як бачимо, етноконцепт «Україна» відображає колективний досвід боротьби за свободу й ідентичність, ставши основою для формування національної свідомості, що базується на ідеї героїчного спротиву й самопожертви: «*Своєю жорстокістю ляхи довели люд України до того, він мав одну надію на порятунок – безкомпромісну війну з поневолювачами*» [Оттов, 2007, с. 12]. Відсутність компромісу підкреслює гостроту ситуації та вимушений характер боротьби, у якій не залишалося іншого вибору, окрім збройного опору. Жорстокість поневолювачів посилює образ України як жертви агресії, одночасно пробуджуючи почуття національної солідарності та відданості боротьбі за незалежність: «*Що було, то було, а нам треба відвойовувати і більше нікому не віддавати, не тільки Москві, а будь-якому ворогові, – звернувся до повстанців Роман. До цього нас закликає дух козаків, що полягли за Україну...*» [Оттов, 2007, с. 15].

Етноконцепт «Україна» відтворює культурно-політичний відтінок, який мав певне вираження в історії: «*Нам би військо Богданове й України вільну, яка при нім була – нізащо не віддали б москалям!*» [Оттов, 2007, с. 15]. Україна уособлює прагнення до відновлення історичної свободи, пов'язаної з героїчною епохою Богдана Хмельницького, коли український народ мав військо та ідеальний образ держави.

Етноконцепт «Україна» набуває особливого символічного значення, поєднуючи історичний спадок і сучасне прагнення до незалежності, що підкреслює непорушність зв'язку між нацією, її героїчним минулим і прагненням до свободи. Символом національної тяглості та духовного спадку, який залишається важливим навіть для тих, хто не бачив або не пережив такої України особисто, але сприймає її як частину власного культурного надбання, постає держава в міркуваннях школяра Романа, майбутнього оунівця: «*Колись раніше намагався розпитати вчительку про життя тої України, якої він не бачив*» [Оттов, 2007, с. 46–47]. У цій фразі підкреслюється важливість передання національного досвіду й історичних знань через спілкування з попередніми поколіннями, зокрема з такими носіями культури, як учителька. Це символізує процес пізнання своєї культури, що є необхідним для формування глибокої національної свідомості.

Етноконцепт набуває особливого значення в історичному контексті початку Другої світової війни, коли ОУН оголосила про створення незалежної України, сподіваючись на підтримку вільного розвитку нації, хоч ця спроба зіткнулася з великими перешкодами та зовнішніми загрозами: «*На початку війни ОУН проголосила незалежну Соборну Україну, що вийшло, ми знаємо*» [Оттов,

2007, с. 76]. У фразі «*що вийшло, ми знаємо*» звучить критичне розуміння того, що початкові плани зіткнулися з реаліями окупаційної політики й репресій, які призвели до невдачі цих спроб і трагічних наслідків.

У свідомості мовця Україна – велика, ця вказівка містить не параметри, а статус або значення її для народу: «*Ми тоді не повірили, бо вдома казали: “Поляки брешуть, хочуть посвяти нас з братами, аби не тягнулися до великої України”*» [Оттов, 2007, с. 47]. Етноконцепт «Україна» є символом національної ідентичності та єдності, що втілює прагнення до об'єднання розділених частин народу в єдиній культурній та історичній спадщині. Символічне навантаження лексеми відображає стійкість народного уявлення про Україну як про цілу та неподільну спільноту, незважаючи на вплив зовнішніх сил, які намагаються розділити чи послабити ці зв'язки. Таке розуміння підкреслює важливість національної єдності та патріотизму в українському етнокультурному контексті, де ідея великої України є важливим компонентом колективної пам'яті та національного світогляду.

Ядро концепту «Україна» ототожнюється не тільки з фізичною територією, а й з культурно-емоційним простором, де наслідки війни відчутні в житті суспільства, змінюючи його на глибинному рівні: «*Багатьох батьків війна чотирнадцятого року позбавила життя, пустила безліч сиріт по Україні*» [Оттов, 2007, с. 49]. Етноконцепт «Україна» є втіленням спільного простору, який пов'язує всі куточки країни, де війна залишила свій слід, поширюючи горе і втрати серед населення. Поява численних сиріт указує на масштабність наслідків війни, які вплинули на кожен регіон, кожна громаду. Письменник демонструє уявлення про Україну як про єдину спільноту, де особисті трагедії набувають загальнонаціонального значення, формуючи колективну травму та спільне горе.

В етноконцепті «Україна» закодоване символічне значення «нація». Спілкування між членами підпілля має яскраво виражений патріотичний характер: «*До цього нас закликає дух повстанця України...*» [Оттов, 2007, с. 15]. Україна трансформується в певний ідеал, який уособлює національну стійкість і героїчний дух. Заклик духу повстанця апелює до морального обов'язку нащадків продовжувати справу боротьби за суверенність і самовизначення. Це акцент на сакральному значенні України як символу національного єднання та важливості збереження колективної пам'яті про ті зусилля, які були докладені для захисту самовизначення й незалежності країни.

У повісті часто вживаним є вербальне гасло «*Слава Україні!*». Короткий, але потужний

вислів функціонує як символ національної єдності, гордості та патріотизму. Він уособлює колективну ідентичність українців, підкреслює належність до національної спільноти та виражає повагу до історичного спадку й державної суверенності. У повісті фраза розгортає не тільки історико-культурний період, але й презентує народний рух і боротьбу за свободу, виражаючи національну самосвідомість.

Вираз виконує об'єднувальну функцію, закріплюючи відчуття спільного сенсу й мети, заради яких здійснюються найвищі жертви: «*Лицар розумів товариша, той хотів вимовити останнє: “Слава Україні!”*» [Оттов, 2007, с. 26]. Ці передсмертні слова героя перетворюються на вираз національного духу, що зберігає й передає наступним поколінням цінності та ідеали національної ідентичності.

У світогляді воїнів УПА Україна є об'єктом тривалих сподівань і боротьби, ідеалом, який об'єднує минулі та майбутні покоління в прагненні досягти свободи та незалежності: *Вірю, прийдуть часи, і Україна стане вільною* [Оттов, 2007, с. 115].

Україна сприймається як спільне надбання і рідна земля, що потребує захисту та визволення від зовнішніх загроз: «*Але особисто мені боротьба за визволення нашої України не здається даремною*» [Оттов, 2007, с. 115]. Боротьба в цьому контексті має не лише практичну, але й етичну цінність, адже визволення України сприймається як моральний обов'язок.

Отже, інтерпретацію етноконцепту «Україна» в романі «І благословен буде» передано крізь низку мікроконцептів, як-от: «Батьківщина», «державна», «простір», які підсилюють національну свідомість та єдність. Образ *неньки-України* демонструє глибинний зв'язок між індивідом і нацією, підкреслюючи моральний обов'язок захищати рідну землю і здатність до самопожертви на її благо. Цей концепт стає основою для відтворення української культурної ідентичності, яка є важливою для підтримки історичної тяглості нації, формує основу для національного самоусвідомлення, що будується на ідеалах боротьби, самопожертви та відданості історичній і культурній спадщині.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варинська А. Репрезентація мегаконцепту «Україна» у творчості Миколи Хвильового. *Науковий вісник ХДУ. Сер. Лінгвістика* : зб. наук. праць. Вип. IV. Херсон : Видавництво ХДУ, 2006. С. 134–137.
2. Врублевська Т. В. Концепт «Поділля» у мові творів М. Стельмаха : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01, Прикарпат. нац. ун-т імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2018. 21 с.
3. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. 2001. № 5. С. 48–64.
4. Зубець Н., Гушан А. Етноконцепт «Земля» в романі М. Оттова «І благословен буде». *Література й історія* : матеріали Всеукраїнської наукової конференції (14–15 листопада 2024 р.). Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. С. 138–143.
5. Іващенко В. Л. Типологічна диференціація концептуальних структур як одиниць ментального простору. *Мовознавство*. 2004. № 1. С. 54–61.
6. Мартинюк А. П. Словник основних термінів комунікативно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
7. Мех Н. О. Інтерпретація концептів *слово, мова* в українській культурній традиції : монографія. Переяслав-Хмельницький, 2008. 211 с.
8. Оттов М. І благословен буде. Рівне : ПП ДМ, 2007. 197 с.
9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя, 2008. 332 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава – Київ, 2008. 712 с.
11. Хоменська І. В. Вербалізація концепту УКРАЇНА в українському художньому дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 20 с.
12. Шарманова Н. М. Етноконцепт «Україна» як фрагмент когнітивного освоєння світу. *Філологічні студії. Науковий вісник КДПУ* : зб. наук. праць / ред. Ж. В. Колоїз, А. В. Козлов, Л. В. Кондрашова та ін. Кривий Ріг, 2008. Вип. 2. С. 57–62.

REFERENCES

1. Varynska, A. (2006). Rerezentatsiya mehakontseptu "Ukrayina" u tvorchosti Mykola Khvylovoho [Representation of the mega-concept "Ukraine" in the works by Mykola Khvylovy]. *Naukovyy visnyk KHDU. Ser. Linhvistyka: Zb. nauk. prats. Issue IV. Kherson: Vydavnytstvo KHDU. P. 134–137.*
2. Vrublevska, T.V. (2018). Kontsept "Podillya" u movi tvoriv M. Stelmakha [The concept "Podillia" in the language of the works by M. Stelmach] *Extended abstract of candidate's thesis. Prykarp. nats. un-t imeni Vasylya Stefanyka. Ivano-Frankivsk. 21 p.*

3. Zhayvoronok, V.V. (2001). Ukrayinska etnolinhvistyka: deyaki aspekty doslidzhen [Ukrainian ethnolinguistics: some aspects of research]. *Movoznavstvo*. No. 5. P. 48–64.
4. Zubets, N., Hushan, A. (2024). Etnokontsept “Zemlya” v romani M. Ottova “I blahosloven bude” [The ethnoconcept “Land” in the novel by M. Otto “And Will Be Blessed”]. *Literatura y istoriya: materialy Vseukrayinskoyi naukovoyi konferentsiyi (14–15 lystopada 2024 r.)*. Zaporizhzhya: Zaporizkyy natsionalnyy universytet. P. 138–143.
5. Ivashchenko, V.L. (2004). Typolohichna dyferentsiatsiya kontseptualnykh struktur yak odynyts mentalnoho prostoru [Typological differentiation of conceptual structures as units of mental space]. *Movoznavstvo*. No. 1. P. 54–61.
6. Martynyuk, A.P. (2011). *Slovyk osnovnykh terminiv komunikatyvno-dyskursyvnoyi linhvistyky* [Dictionary of the main terms of communicative and discursive linguistics]. Kharkiv: KHNU imeni V.N. Karazina. 196 p.
7. Mekh, N.O. (2008). *Interpretatsiia kontseptiv slovo, mova v ukrayinskii kulturnii tradytsii: monohrafiia* [Interpretation of the concepts of word, language in the Ukrainian cultural tradition: monograph]. Pereiaslav-Khmelnyskyi, 211 p.
8. Ottov, M. (2007). *I blahosloven bude* [And Will Be Blessed]. Rivne: PP DM. 197 p.
9. Prykhodko, A.M. (2008). *Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvniy paradyhmi linhvistyky* [Concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]. Zaporizhzhya. 332 p.
10. Selivanova, O.O. (2008). *Suchasna linhvistyka: napryamy ta problem* [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava – Kyiv. 712 p.
11. Khomenska, I.V. (2016). *Verbalizatsiya kontseptu UKRAYINA v ukrayinskomu khudozhnomu dyskursi* [Verbalization of the concept UKRAINE in the Ukrainian artistic discourse]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Nats. ped. un-t im. M.P. Drahomanova. Kyiv. 20 p.
12. Sharmanova, N.M. (2008). *Etnokontsept “Ukrayina” yak frahment kohnityvnoho osvoyennya svitu* [Ethnoconcept “Ukraine” as a fragment of cognitive development of the world]. *Filolohichni studiyi. Naukovyy visnyk KDPU: zb. nauk. prats / red. Zh.V. Koloyiz, A.V. Kozlov, L.V. Kondrashova ta in. Kryvyy Rih*. Issue 2. P. 57–62.